

talmú német császár védelme alatt állott. E szerény virága kultúránknak rejtett helyén is fényesen teljesítette hivatását, mert zsenge ifjú korában egy Pázmány, egy Lósy, Lippay, majd Széchenyi György figyelő szeme, segítő áldozatossága és szerető bölcsessége csüngött rajta.

Midőn azonban egyetemünk születése évfordulóján azt az eleven erőt ünnepeljük, amit Pázmány Péter jelentett a nyugati magyar kultúrának, ne feledkezzünk meg a keleti magyarság herosi küzdelmeiről, nagy alapítóirol sem, kik sokszor nemcsak vagyonukat, de életüket és vérüket áldozták hazájuk és nemzetük kultúrájának megmentésére és fenntartására. Ha alapításaik sokszor el is pusztultak vagy kisebbre sorvadtak, véres történelmünk folyamán Sárospatak, Debrecen, Nagyenyed híven kivették részüket a nemzeti kultúráért folytatott küzdelemből és kiegészítették azt a nemzetmentő, nemzetnevelő munkát, amit nyugaton Pannonhalma, a veszprémi káptalan, Nagy Lajos pécsi egyeteme, Mátyás óbudai főiskolája és Pázmány nagyszombati alapítása végeztek.

Én a történelem mai távlatából nem ellenfeleknek, hanem munkatársaknak látom a nyugati és keleti magyarság kultúrharcosait, kiknek élete munkásságából és annak évszázadokon át kiharcolt gyönyörű eredményéből: mai nemzeti kultúránkból azt a szent tanulságot vonom le, hogy ennek a két, talán csak ízében, de nem lényegében különböző kultúrának: a katolikusknak és protestánsnak, a nyugati és a keleti magyarság kultúrájának *meg kell félni egymás mellett* ebben a csapásoktól látogatott, de éppen kultúrája miatt soha tönkre nem tehető országban.

A keresztény és nemzeti gondolat, melyet ma hirdetünk és megalkuvás nélkül óhajtunk nemzeti kultúránkban kifejezésre juttatni, Pázmány Péter élete munkájában és annak fényes koronájában, egyetemünk alapításában, szilárd sziklaként áll előttünk. Erre kell, hogy nemzeti kultúránk örökéletű művét építsük magunk és utódaink számára.

Ezzel áldozunk Pázmány Péter emlékének.

ÜLÖK CSUKOTT SZEMMEL...

*Ülök csukott szemmel, karomon
holt szívemet dajkálom:*

*Láttad, mint menekül a karcsulábú őz
s golyó marta sebtől, mint dől leterítve?
Zuhanó gépet, szárnyán sebesült sast,
gyökerestől tépelt virágot, magjában holt rügyeket
láttál? Ittál mérgezett kútból*

*és enen homlokodra fontál tőviskoronát?
A föld porába vert galamb haldoklását nézted,
mint veri szárnya fehéret szennyes hamuszínre?
Láttál pillangót tühegyen? Megvert állat szemét?*

*Nézz rám! Bennem eggyé jutott
mind e jájdalom, roppant öle
magányom szülle s tépelt bánatom.*

Nagy Méda.